

AC.S.

Gesti=ma rahwa

K a l e n d e r,

ehf

Láht=Kamat

1845

aasta peäle, parrast meie

Jesanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

Märkide selletaminne.

Noor = ku.

Essimenne werend.

Täis = ku.

Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

Joulo ja Wastla päwa wahhel on 8 nädä
dalat ja 2 päwa.

Dieser Kalender, der nicht außerhalb der Ostsee-Provinzen ausgeführt werden darf, ist unter der Bedingung zu drucken erlaubt, daß die gesetzliche Anzahl Exemplare der Censur-Comität übergeben werden.

Dorpat, den 7. August 1842.

(L. S.)

Censor Sahmen.

Sündind asja aiaarw.

Pomissfest tännini	5792	aast.
Kristusse sündimissfest tännini	1843	—
Et Tallinna ülesehhitati . .	624	—
Et ramatud hakkati trükkima	403	—
Pärrast Lutterusse dige usso üleswõtmist	326	—
Pärrast wanna katko	186	—
Pärr. sedda, kui Toompä pölland	159	—
Pärrast sure nälja hakkatust .	148	—
Et Peterpurri liina ehhitama hakkati	140	—
Et meie Ma Wenne-rigi wal- litsusse alla sai	133	—
Et suurikoli Tartus asjutati	41	—
Et uul rougid hakkati pannema	40	—
Et Prantsus Wenne-maale tullu ja Moskwa liina ärrapösetas	31	—
Et Eesti-maal priust kulumati	26	—
Et Riia-maal priust kulumati	23	—
Et Keiser Nikolai wallitse- mas on	18	—

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Rede.	Neäri P. Nita Jummal!	
2 Laupääd.	Abel, Set	Külmad

Josep põggenes Egiptusse male. Matt. 2, 13.

3 Pühhap.	P. p. Neäri	ilmad.
4 Esmasp.	Metusalem	 10, 5 e. l.
5 Teisip.	Simeon	
6 Keßnäd.	3 Kunn. Pühha.	Kange
7 Neljasp.	Julianus	külm
8 Rede.	Erart	
9 Laupääd.	Peatus	tuisoga.

Jesus 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

10 Pühhap.	1 P. p. 3. K. P., Paawli p.	
11 Esmasp.	Ewraim	
12 Teisip.	Rein	 2, 39 e. l.
13 Keßnäd.	Hilarius	Tormised
14 Neljasp.	Robert	pahhad
15 Rede.	Tiidriß	
16 Laupääd.	Kisbert	ilmad.

Pulmad Rana linnas. Joan. 2, 1.

17 Pühhap.	2 P. p. 3. K. P., Tõnnise p.	
18 Esmasp.	Uksel	 1, 39 p. l.
19 Teisip.	Sara	
20 Keßnäd.	Waab. Seb.	Wägga
21 Neljasp.	Neto	külm
22 Rede.	Madlena	ja selge
23 Laupääd.	Eotta	taewas.

Pealikkust Kapernauma linnas. Matt. 8, 1.

24 Pühhap.	3 P. p. 3. K. P.	Ullati kange
25 Esmasp.	Paawli ümberp.	külm.
26 Teisip.	Policarpus	 6, 11 p. l.
27 Keßnäd.	Krisostomus	
28 Neljasp.	Karel	Eummesaddo
29 Rede.	Samuel	roob
30 Laupääd.	Udelgund	pehm-d

Kristus sunnis tuled. Matt. 8, 23.

31 Pühhap.	4 P. p. 3. K. P.	ilmad.
------------	------------------	--------

12nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärrast kello 8, ja lähhab loja pole tundi pärrast
kello 3. Pääd on pitk 7 tundi, ja 8 17 tundi.

1 Esmasp.	Prigitta	Pehmed
2 Teisp.	Küünla püüw.	 9, 48 p. k.
3 Keßnäd.	Hanna	
4 Neljasp.	Weronika	niisked
5 Kede.	Agata	ilmad.
6 Laupäw.	Tora	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

7 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	Küün
8 Esmasp.	Salomon	
9 Teisp.	Apolonia	 0, 24 p. r.
10 Keßnäd.	Kolastika	
11 Neljasp.	Elwina	lähhäb
12 Kede.	Eulalia	
13 Laupäw.	Penigna	kangemaks.

Küüwi: mehhest. Luf. 8, 4.

14 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	Selge
15 Esmasp.	Waußina	taewas
16 Teisp.	Jula	

17 Keßnäd.	Konstansia	 7, 41 e. l.
18 Neljasp.	Konfordia	
19 Kede.	Sim. Ap.	toob
20 Laupäw.	Eigarius	külma.

Kristusse kannatamisest Luf. 18, 31.

21 Pühhap.	Vaasto P.	Tuifosed
22 Esmasp.	Peetri püüw.	niisked
23 Teisp.	Wastlapüüw.	
24 Keßnäd.	Maddise p.	Tuhka p.
25 Neljasp.	Wiktor	 11, 27 e. l.
26 Kede.	Nestor	
27 Laupäw.	Leander	püwad.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

28 Pühhap. | 1 P. Paastus.

16nemal selle ku päwal touseb päike kello 7,
lähhäb loja kello 5. Püüw on 10, 6 14 tundi pirk.

Martsius.

Vaasto = Ku.

1 Esmasp.	Albinus	Wahhel
2 Teisp.	Medea	tormised
3 Keßnäd.	Palwe pään.	 7, 37 e. l.
4 Neljasp.	Adrian	ilmad.
5 Rede.	Angelus	
6 Laupään.	Kotwrid	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

7 Pühhap.	2 P. Vaastus.	Külmad
8 Esmasp.	Siprian	lummesaosesed
9 Teisp.	Põri pään.	ilmad.
10 Keßnäd.	Mikeus	
11 Neljasp.	Konstantin	 0, 12 e. l.
12 Rede.	Krefor	
13 Laupään.	Ernst	

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

14 Pühhap.	3 P. Vaastus.	Dse
15 Esmasp.	Longinus	wägga
16 Teisp.	Aleksander	külm.
17 Keßnäd.	Eruta	

Sel kuul on 31 päwa.

18 Neljasp.	Kabriel	Kanged
19 Rede.	Josep	 1, 27 e. l.
20 Laupään.	Olga	

5000 mehhe sõdmißest. Joän. 6, 1.

21 Pühhap.	4 P. Vaastus.	tormid ja
22 Esmasp.	Kawael	tuisofed
23 Teisp.	Tiits	ilmad
24 Keßnäd.	Kasimir	fullaga.
25 Neljasp.	Vaast. Mar. p.	
26 Rede.	Emanuel	 0, 44 e. l.
27 Laupään.	Kustaw	

Jesüs kiwwidega wißsatud. Joän. 8, 46.

28 Pühhap.	5 P. Vaastus.	Külmad,
29 Esmasp.	Wilipina	santid
30 Teisp.	Udonius	ilmad.
31 Keßnäd.	Tetlaus	

ionemal selle ku päwal touseb päike kello 6, lähhäb loja kello 6. Pään on 12, ja 8 12 tundi piff.

Aprillis.

Jüri- ehk Mahla- ku.

1 Neljasp.	Karjal. pääw.
2 Kede.	Paulina
3 Laupäaw.	Werdinand

4, 7 p. l.

Kristusse süsse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

4 Pühhap.	6 P. Paastus.
5 Esmasp.	Maksim
6 Teisip.	Kõlestin
7 Keßnäd.	Aron
8 Neljasp.	Suur Neljasp.
9 Kede.	Suur Kede.
10 Laupäaw.	Esekiel

Selged
pääwad,
wahhel
külmad,

2, 8 p. l.

Kristusse ülestouõmisest. Mark. 16, 1.

11 Pühhap.	Es sim. P.
12 Esmasp.	Teine P.
13 Teisip.	Kolmas P.
14 Keßnäd.	Künni pääw.
15 Neljasp.	Olimpia.
16 Kede.	Karisius
17 Laupäaw.	Rudolw

tuulsed ja
wihmased.
Heitlik
ilm,

5, 57 p. a.

Sel kuul on 30 päwa.

Kinnipandud uksest. Joa. 20, 19.

18 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	wahhel
19 Esmasp.	Simon	lund
20 Teisip.	Jakobina	ja rahhet.
21 Keßnäd.	Udolaris	
22 Neljasp.	Kajus	Pahhad,
23 Kede.	Jüri pääw.	willud
24 Laupäaw.	Albert	

Heast karjatsest. Joa. 10, 12.

25 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	10, 3 e. l.
26 Esmasp.	Markusse pääw.	
27 Teisip.	Esekiel	ilmad,
28 Keßnäd.	Anastasius	ja õel
29 Neljasp.	Witalis	külmetab.
30 Kede.	Reimund	
	Erastus	

12nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärrast kello 4, ning lähkää loja pool tundi pä-
rast kello 7. Pääw on pitk 15, ja õ 9 tundi.

1 Laupäaw. | Wolbri päaw. |

ürrikesse aia pärrast. Joao. 16, 16.

2 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	 0, 13 e. l.
3 Esmasp.	† Leidminne.	
4 Teisip.	Wlorian	Head
5 Keßnäd.	Kottard	sojad
6 Neljasp.	Susanna	päwad.
7 Rede.	Ulrika	
8 Laupäaw.	Tanislauß	Umbne,

Kristusse ärraminneisest. Joao. 16, 5.

9 Pühhap.	4 P. p. üll. P.	 5, 33 e. l.
10 Esmasp.	Kordian	
11 Teisip.	Ponkratius	wihmane
12 Keßnäd.	Henriette	ilm.
13 Neljasp.	Serwatius	Wägga
14 Rede.	Kristian	tuulsed
15 Laupäaw.	Sohwi	ilmad.

Digest pallumiseest. Joao. 16, 23.

16 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	 8, 33 e. l.
17 Esmasp.	Anton	

18 Teisip.	Erik	Pilwine
19 Keßnäd.	Wilip	taewas
20 Neljasp.	Suur + päaw.	ja
21 Rede	Pontusine	wihma.
22 Laupäaw.	Mili	

Nõmüstajast Waimust. Joao. 15, 26.

23 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	Ilm
24 Esmasp.	Ester	 4, 13 p. l.
25 Teisip.	Urbanus	
26 Keßnäd.	Eduard	lõbb selgeks
27 Neljasp.	Eudolp	ja päwad
28 Rede.	Willem	lähnewad
29 Laupäaw.	Mart	sojemaks.

Pühast Waimust. Joao. 14, 23.

30 Pühhap.	Nelli Pühhi.	 8, 48 e. l.
31 Esmasp.	Teine Pühha.	

8mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähhab loja pole tundi pärrast kello 8. Päaw on pitk 17, 8 agga 7 tundi.

Junius.

Jani - ku.

1 Teisip.	Kolmas Pühha.	Sojad
2 Keſſnäd.	Martellus	ilmad.
3 Neljasp.	Emma	Siis
4 Kede.	Tarius	tullewad
5 Laupääw.	Poniwafius	
Kristus ja Nikodemus. Joan. 3, 1.		
6 Pühhap.	3 aino Jumm. P.	mõnned
7 Esmasp.	Eukretſia	 10, 8 p. l.
8 Teisip.	Medardus	
9 Keſſnäd.	Vertram	wihmaſed
10 Neljasp.	Pitkem pääw.	ja
11 Kede.	Parnabas	
12 Laupääw.	Pafilides	willud
Nikkast mehheſt. Luk. 16, 19.		
13 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	pääwad.
14 Esmasp.	Walerius	
15 Teisip.	Widi pääw.	 8, 59 p. l.
16 Keſſnäd.	Justina	
17 Neljasp.	Nikander	Ilm
18 Kede.	Homerus	lähhäb
19 Laupääw.	Kerwafius	ſelgeks.

Sel kuul on 30 pääwa.

Sureſt õhto: sõma: aiast. Luk. 14, 16.

20 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	Head
21 Esmasp.	Rael	
22 Teisip.	Karolina	 8, 40 p. l.
23 Keſſnäd.	Pafilus	
24 Neljasp.	Jani pääw.	wiljaſaat-
25 Kede.	Webronia	jad
26 Laupääw.	Jeremias	ilmad

Kaddunud lambaſt. Luk. 15, 1.

27 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	ku otsani.
28 Esmasp.	Jofua	
29 Teisip.	Peter Pawli p.	 6, 44 p. l.
30 Keſſnäd.	Eufina	

ionemal ſelle ku pääwal touſeb päike 3 we:
rendit pärraſt kello 2, ning lähhäb loja üks we:
rend pärraſt kello 9. Pääw on pitk 18 ning üks
pool tundi, õ agga 5 ning üks pool tundi.

Julius.

Heina - ku

1 Neljasp.	Teobald	Soe im
2 Rede.	H. Mar. pääw.	tood
3 Laupääw.	Kornelius	

Olge armolišsed. Luk. 6, 36.

4 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	mürrista-
5 Esmasp.	Anselm	mist.
6 Teisip.	Hektor	
7 Keßnäd.	Demetrius	 3, 17 p. l.
8 Neljasp.	Kilian	
9 Rede.	Kirillus	Jkka weel
10 Laupääw.	7 Wenda.	sojad

Kohkest kallafagist. Luk. 5, 1.

11 Pühhap.	5 P. p. 3. a. J. P.	pääw.
12 Esmasp.	Hindrik	Wägga
13 Teisip.	Marrette pääw.	luu
14 Keßnäd.	Ponawent	
15 Neljasp.	Ap o st. jag g.	 7, 21 e. l.
16 Rede.	August	
17 Laupääw.	Aleksius	ja pallaw.

Sel kuul on 31 päwa.

Wariseride õigusest. Matt. 5, 20.

18 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	Pilwine
19 Esmasp.	Wriderika	taewas
20 Teisip.	Elias	ja rasked
21 Keßnäd.	Daniel	mürrista:
22 Neljasp.	Maria Magd.	 1, 5 e. l.
23 Rede.	Oskar	
24 Laupääw.	Kristina	missed.

4000 mehhe sõotmisest. Mark. 8, 1.

25 Pühhap.	7 P. p. 3. a. J. P.	Jakobi p.
26 Esmasp.	Anno	Selged
27 Teisip.	Marta	ja
28 Keßnäd.	Pantalon	kennad
29 Neljasp.	Olowi pääw.	 6, 33 e. l.
30 Rede.	Kermanus	
31 Laupääw.	Kristwrid	ilmad.

12nemal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähkää loja pole tundi pärrast kello 8. Pääw on pitk 17, 6 agga 7 tundi.

Augustus.

Leikusse = En.

Walle: prohwetidest. Matt. 7, 15.

1 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	Peetri wg.
2 Esmasp.	Annibal	Tormised
3 Teisip.	Eleasar	ilmad,
4 Keßnäd.	Dominikus	wahhel
5 Neljasp.	Oswald	
6 Rede.	Eugenius	 8, 28 e. l.
7 Laupäaw.	Edrno	

Ullekohtusest maia piddajast. Luk. 16, 1.

8 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	head
9 Esmasp.	Romanus	sojad
10 Teisip.	Lauritse pääw.	pääwad.
11 Keßnäd.	Hermann	Umbns
12 Neljasp.	Klara	
13 Rede.	Hildebert	 4, 14 p. l.
14 Laupäaw.	Klementine	

Jerusalemima liina ärrarikmisest. Luk. 19, 41.

15 Pühhap.	10 P. p. 3. a. J. P.	Kuffi M. p.
16 Esmasp.	Isaak	ja tuulne
17 Teisip.	Willibald	ilm.

Sel kuul on 31 päwa.

18 Keßnäd.	Leno	Heitlik
19 Neljasp.	Sebald	ilm
20 Rede.	Pernard	 7, 1 e. l.
21 Laupäaw.	Rut	

Wariserist ja tõlnerist. Luk. 18, 9.

22 Pühhap.	11 P. p. 3. a. J. P.	wihmaga.
23 Esmasp.	Sakeus	
24 Teisip.	Vertli pääw.	Head
25 Keßnäd.	Ludwik	leikusse
26 Neljasp.	Trenens	
27 Rede.	Rebhard	 8, 35 p. l.
28 Laupäaw.	Augustinus	

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

29 Pühhap.	12 P. p. 3. a. J. P.	Joann. hf.
30 Esmasp.	Benjamin	ilmad.
31 Teisip.	Rebekka	

14nemal selle ku päwal touseb päife 3 werew
dit pärrast kello 4, ning lähhab loja werend pärr.
kello 7. Pääw on pitk 14 ning üks pool, 8
agga 9 ning üks pool tundi.

September. Süggise = ehk Mihkli = ku.

1 Keskäd.	Elidius	Selge
2 Neljasp.	Eisa	taemas,
3 Rede.	Reinard	hea
4 Laupäaw.	Kai	

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

5 Pühhap.	13 P.p.3.a.3.P.	 0, 51 e. k.
6 Esmasp.	Magnus	
7 Teisp.	Regina	kuu
8 Keskäd.	Mar. sünd. p.	ilm
9 Neljasp.	Pruno	selle ku
10 Rede.	Sostenes	esimeste
11 Laupäaw.	Põri päaw.	

Kümnest piddali = tõbbisest. Luf. 17, 11.

12 Pühhap.	14 P.p.3.a.3.P.	 0, 31 e. k.
13 Esmasp.	Amatus	
14 Teisp.	† üllendaminne.	näddalattes.
15 Keskäd.	Nikodemus	Siis
16 Neljasp.	Leontina	tullewad
17 Rede.	Josepina	
18 Laupäaw.	Gottlob	 3, 48 p. k.

Sel kuul on 30 päwa.

Mammonast. Matt. 6, 24.

19 Pühhap.	15 P.p.3.a.3.P.	willud,
20 Esmasp.	Wausta	wihmased
21 Teisp.	Matteusse päaw.	ja
22 Keskäd.	Morits	tormised
23 Neljasp.	Osea	päwad
24 Rede.	Joann. sam.	
25 Laupäaw.	Kleowas	

Raini: liina surrust. Luf. 7, 11.

26 Pühhap.	16 P.p.3.a.3.P.	 0, 55 p. k.
27 Esmasp.	Adolw	
28 Teisp.	Wentzel	ja
29 Keskäd.	Mihkli päaw.	külma.
30 Neljasp.	Hironimus	

12nemal selle ku päwal touseb päike kello 6, ning lähhab loja kello 6. Päaw on pitk 12, ning 6 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina = ehk Roja = ku.

1 Rede.	Wolmar	31m lõbb
2 Laupäaw.	Woldemar	selgeks

Wee; rõbbisest. Luf. 14, 1.

3 Pühhap.	17 P.p.3.a.3.P.,	Leikusse P.
4 Esmasp.	Prants	 3, 37 p.l.
5 Teisp.	Wridebert	
6 Keßnäd.	Euisa	ja
7 Neljasp.	Malo	tullewad
8 Rede.	Tomassia	
9 Laupäaw.	Tionisius	mõnned

Suremast kääsust. Matt. 22, 34.

10 Pühhap.	18 P.p.3.a.3.P.	head
11 Esmasp.	Purfart	 9, 14 e.l.
12 Teisp.	Walwrid	
13 Keßnäd.	Teresia	sojad
14 Neljasp.	Kalikstus	päwad.
15 Rede.	Heddo	
16 Laupäaw.	Kallus	Kanged

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

17 Pühhap.	19 P.p.3.a.3.P.	tormid
------------	-----------------	--------

Sel kuul on 31 päwa.

18 Esmasp.	Lukassee päaw.	 4, 21 e.l.
19 Teisp.	Eutsius	
20 Keßnäd.	Welißius	ja
21 Neljasp.	Ursel	wihma
22 Rede.	Kordula	saud.
23 Laupäaw.	Semerin	

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

24 Pühhap.	20 P.p.3.a.3.P., (Lutter. õige usso üll. P.)	
25 Esmasp.	Krispin	 7, 0 e.l.
26 Teisp.	Umandus	
27 Keßnäd.	Kapitolin	Miisked
28 Neljasp.	Simon Judas.	ja külmad
29 Rede.	Engelhard	ilmad.
30 Laupäaw.	Upsalon	Lummesaddo

Kunningamehhe poiaft. Joan. 4, 47.

31 Pühhap.	21 P.p.3.a.3.P.	
------------	-----------------	--

16nemal selle ku päwal touseb väike pole tundi pärrast kello 7, ning lähkää loja pole tundi pärrast kello 5. Päaw on pikk 9, õ 15 tundi.

1 Esmasp.	Pühhade pääw.	Kanget
2 Teisp.	Hingede pääw.	külma
3 Keßnäd.	Gottlieb	 4, 12 e. l.
4 Neljasp.	Otto	
5 Rede.	Plandina	tulleb
6 Laupääw.	Káspar	pitkemast

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

7 Pühhap.	22 P.p.3.a.J.P.	ja
8 Esmasp.	Klaudius	taewas
9 Teisp.	Joobst	 7, 12 p. l.
10 Keßnäd.	Mart. Lutter.	
11 Neljasp.	Mart. Piisk.	on
12 Rede.	Jonas	selge.
13 Laupääw.	Arkadius	

Kohto/rahhas. Matt. 22, 15.

14 Pühhap.	23 P.p.3.a.J.P.	Ilm
15 Esmasp.	Leopold	lähhab
16 Teisp.	Ottomar	 8, 47 p. l.
17 Keßnäd.	Alweus	

18 Neljasp.	Kelasius	ennam
19 Rede.	Liisbet	külmaks.
20 Laupääw.	Amos	

Jairi Lütrest. Matt. 9, 18.

21 Pühhap.	24 P.p.3.a.J.P., Surnutte mällestuse P., Maria ohw.	
22 Esmasp.	Sesilia	Luisosed
23 Teisp.	Klement	ja
24 Keßnäd.	Josias	tormised
25 Neljasp.	Kadrina-pääw.	 1, 39 e. l.
26 Rede.	Konrad	
27 Laupääw.	Jetta	ilmad.

Kristusse sisseõitmisest. Matt. 21, 1.

28 Pühhap.	1 Kr. tull. P.	Selge
29 Esmasp.	Ewart	taewas
30 Teisp.	Andresse pääw.	ja külm.

õmal selle ku päwal touseb päike pole tundi
pärast kello 8, ning lähhab loja pole tundi pär-
rast kello 3. Pääw on pitk 7, agga õ 17 tundi.

Detsember.

Joulo - ku.

1 Keßnäd.	Urend	Gelge
2 Neljasp.	Kandidus	 2, 31 p. l.
3 Rede.	Tala	
4 Laupäaw.	Parbo	taewas

Lähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.		
5 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	ja
6 Esmasp.	Niggola päaw.	allati
7 Teisp.	Antonia	fange
8 Keßnäd.	Mar. sam.	
9 Neljasp.	Juhkum	 6, 47 e. l.
10 Rede.	Lühhem päaw.	kilm.
11 Laupäaw.	Elso	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.		
12 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	Sulla
13 Esmasp.	Eufia	ilm.
14 Teisp.	Nikafius	Lund
15 Keßnäd.	Johanna	tulles paljo
16 Neljasp.	Albina	 4, 31 p. l.
17 Rede.	Ignatius	
18 Laupäaw.	Kristow	mahha.

Sel kuul on 31 päwa.

Joannesse tunnistusfest. Joan. 1, 19.		
19 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	Kange
20 Esmasp.	Ubrahim	kilm.
21 Teisp.	Toma päaw.	Pehmed
22 Keßnäd.	Peata	ilmad
23 Neljasp.	Tagobert	towad
24 Rede.	Adam. Ewa	 9, 34 e. l.
25 Laupäaw.	Joulo	

Jummes pannemisfest. Luf. 2, 33.		
26 Pühhap.	P. p. Joulo.	lummesaddo
27 Esmasp.	Kolmas Pühha.	ja
28 Teisp.	Gita laste p.	tuisfo.
29 Keßnäd.	Noa	
30 Neljasp.	Tawet	 10, 30 p. l.
31 Rede.	Silwester	

ronemal selle ku päwal touseb päife werend pärs
rast kello 9, ja lähhab loja 3 werendit pärrast
kello 2. Päaw on pitk 5 ja üks pool tundi, 3
18 ja üks pool tundi.

Nästa muutmisesed.

Kewwade hakkab 9. Paasto-ku päwal, kello 7, 35 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab 10mal Jani-ku päwal, kello 4, 32 minuti e. l. Siis on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, kello 6, 40 minuti p. l. Siis jälle on päaw ja õ ühhe pitkused.

Talwe hakkab 10mal Joulo-ku päwal, kello 0, 49 minuti p. l. Siis on meil keigelühhem päaw.

Päwa: ja Ku: warjutamisesed.

Sel aastal warjutakse Päike laskford ja Ku üksford, agga meie maal ei olle muud, kui üks Ku-warjutaminne nähha.

Esimeenne on meie maal näggematta Päwa-warjutaminne 15mal Jani-ku päwal, kello 8 pärrast lounat.

Teine on meie maal nähtaw Ku-warjutaminne 25mal Talwe-ku päwal. Hakkatus on kello 0, 56 minuti kest õ aial, ja lõpperus kello 2, 43 minuti; keigelaiem warjutaminne on üks ja üks pool tolli.

Kolmas on meie maal näggematta Päwa-warjutaminne 9mal Joulo-ku päwal.

Kronopühhad,

mis ue kirriko seadusse järrele la Ma kirri: kuttess tulleswad piddada:

- 1) Jürriku 17mal päwal. Tsesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria sündimisse päaw.
- 2) Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna nimme päaw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja keige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse päaw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna sündimisse päaw.
- 5) Keikusseku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Lemma Abbikasa kronimisse päaw.
- 6) Keikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.
- 7) Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitusse hakkatusse päaw.
- 8) Jouloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme päaw.

Needsunnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutlusse päwad.

Keisri Hārra Suggoselts.

Nikolai I. Wenne: Rigi Ülemwallitseja ja Keiser, sünd 25. Junil 1796. — 47 aastat.
Aleksandra Weodorowna, Keisri Praua, sünd. 1. Julil. 1798. — 45 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne: Rigi aujärje pärria, Tsesarewits, sündind 17. April 1818. — 25 aastat, ja temma Praua Tsesarewna Maria Aleksandrowna, sünd. 27. Julil 1824. — 19 aastat.

Nende tüttar:

Aleksandra Aleksandrowna, s. 18. Aug. 1842.

- 2) Konstantin Nikolajewits, s. 9. Septbr. 1827.
- 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Jul. 1831.
- 4) Mihhail Nikolajewits, sünd. 13. Okt. 1832.

Suurwürsti printsessid:

- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819, laulatati 2. Julil 1839 Leugtenbergi Wallitseja, Maksimiliani prauaks.

Nende tütre:

Aleksandra Maksimilianowna, sündind 8. Martis. 1840.

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Oktobri: ku päwal 1841.

- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822.
- 7) Aleksandra Nikolajewna, s. 12. Junil 1825.

Keisri wend.

Suurwürst Mihhail Pawlowits, sünd. 28. Jan. 1798. — 45 aastat.
Temma Praua: Helena Pawlowna, sünd. 28. Detsem. 1806. — 37 aastat.

Nende lapsed:

Suurwürsti printsessid:

- 1) Maria Mihhailowna, s. 25. Webr. 1825.
- 2) Elisabet Mihhailowna, s. 14. Mai 1826.
- 3) Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri üed.

Maria Pawlowna, sündind 4mal Webruaril 1786, laulatati 3. Aug. 1804 Weimari Ma Wallitseja Karl Wridriki prauaks.
Anna Pawlowna, sündind 7. Jan. 1795, laulatati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma Kuninga Willemi II. prauaks.

Teadaandmine,

mil ramato-postid tullevad ja lähevad.

Ria ja Peterpurri liina postid tullevad neljapäeval ja pühapäeval. Ramatud, mis Ria ja Peterpurri postiga ärrasadetakse, woetakse teisipäeval ja rede pärast lounat kello 3mest kello 7ni wasto.

Hapsalo post tulleb esmaspäeval. Ramatud senna liina woetakse teisipäeval pärast lounat kello 3mest kello 7ni wasto.

Ramatud rahhaga ja pakid igga kotta wenne rigi sees, woetakse teisipäeval ja rede enne lounat kello 9sast kello 12ni wasto.

Igga loti ja naela eest tulleb maksta:

Peterpurri Rubbermango	10	Popp.	hõbb.
Musko Rubbermango	20	"	"
Nowgorodi " "	10	"	"
Ria Rubbermango	10	"	"
Cesti-ma Rubbermango	5	"	"

Teadaandmine, mil, ja kus lada-piddamist on.

1. Cesti-ma Rubbermangus.

Talliinnas: 1) Suur saksa laat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28mal päwal petakse weiste ja hobboste lata.

Rakwerres: 1) Neäri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani-ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.

Paides: 1) Kiiunla-ku 3mal päwal. 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal.

Haapsalus: 1) Neäri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Paldiskis: 1) Kiiunla-ku 2sel ja 3mal päwal. 2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal päwal.

Lihholas: 1) Esmaspäwal enne Wastla päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.

Raplas: 1) esimesel redel pärast Mihklit. 2) kolmandamal redel pärast Neäri päwa.

Reblaste moisas 1) Mihkli päwal, ja weel 2 päwa. 2) Linna mümisel laat Joules-ku 19mal ja 20mal päwal.

Märjama kirriko jures, kolmandamal Kristusse tullemisse pühhal.

Ortikal: Reäri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõeletmes: nädal pärast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli-ku 24mal p. ja weel 2 päwa.

Keila kirriko jures Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Reäri-ku 17mal ja 18mal p. ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Kubbermango kohto kässojärele ei pea ennami lubba ollema, ei laupäwal egga pühapäwal lata piddada, waid pääw pärast pühapäwa.

2. Lihwlandi-ma kubbermangus.

Tarto liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab pääw pärast 3 Kunninga päwa, petakse kolm nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal Junil. 3) 8mal Mihkli-ku p. 4) Mihkli-laad 29mal Mihkli-ku päwal.

Perno liinas: 1) 20mal Heina-ku p. hakkab saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weiste ja hobbose laat esmaspäwal ja teisipäwal enne Mihkli p. Kolmas laat petakse esmaspäwal ja teisipäwal pärast 3. Kr. tull. P.

Willandi liinas: 1) Saksa laat 2set Künla-ku p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-ku päwal.

Kurresare liinas: 1) 6mal Künla-kuul hakkab suur saksa laat; petakse kümme päwa. 2) 1set Wina-ku päwal ja weel 3 päwa.

Werro liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli-ku p. 3) 22mal Künla-ku p. suur saksa laat 8 päwa. 4) 10mal Talwe-ku p.

Walga liinas: 1) Saksa laat, hakkab 2set Künla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-ku päwal. 4) Marti-päwa laat.

Wastseliinas Mihkli päwal.

Abja moisas, Mihkli-ku 2set ja 3mal päwal.

Antso moisas, Mihkli-ku 14mal päwal.

Audro moisas, 17mal ja 18mal Mihkli-ku p.

Helme moisas, 15mal Leikusse-ku päwal.

Räo moisas, 10mal Porri-ku päwal.

Rantso moisas, 30mal Rukki-ku päwal.

Rastna moisas, 15mal Mihkli-ku päwal.

Rillingi moiss., 1set, 2set ja 3mal Mihkli-ku p.

Kirrepeäl, 17mal Mihkli-ku päwal.
Koorte moisas, 15mol Mihkli-ku päwal.
Wastemoisas, Oktobri-ku 2set ja 3mal päwal.
Kosse moisas, 24mal Rukki-ku päwal.
Lustiwerre moisas, 15mal Porri-ku päwal.
Mõnniste moisas, 10mal Mihkli-ku päwal.
Moisefaste mois., 10mal Veikusse-ku päwal.
Mustwees, Marti päwal.
Oldre mois., 10mal ja 11mal Mihkli-ku p.
Põltsamaal, 17mal Mihkli-ku päwal.
Põrawerre mois., 13mal Mihkli-ku päwal.
Räppinas, 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.
Kõssi mois., 24mal Veikusse-ku päwal.
Rouge mois., 8mal Mihkli-ku päwal.
Senno moisas, 21mal Mihkli-ku päwal.
Tarwaste moisas, Peetri päwal.
Weski moisas, 15mal Porri-ku päwal.

L u g g e m i s s e d.

Jummalala sanna ülle inimeste
sannast.

Pat on rahwale hukatusseks, ütleb Jum-
mala sanna; ja olled sa jummalakartlik,
Misti inimesenne, siis tunnistad ka sinna
sedda tõeks. Jah! et olleme pattused, siis
olleme keik hukkas; pealegi iggaweste hukka
moistetud, kui Jeesusse Kristusse peastja-
abbi ei peasta ja aita sest hukatussest lahti,
nenda, et õige usso läbbi pat saab ärra-
woidetud, ja sepärrast ennam ei wallitse
inimesse ülle. Kelle sisse pat jääb, ei se
kõlba Jummalale, ja et ello seisab üksnes
Jummalala sees, siis ei woi ial pattust pöö-
mata inimesenne ello pärrida. Kes jälle
pöörnud täieste, se tunnistab: „Ma ollin
hukatusse laps, agga nüüd ellan ma omma

Onnisteggia armo läbbi." Ja mis tunnistawad pattust pöormata? Et nende ots on hukkatus! Sepärrast, pöormata rahwa ello ots, ja pöörnud rahwa su tunnistawad: „Pat on rahwale hukkatusseks."

Lätti maal on üks lin, mis Wolmari linnaks hütafse; se on peaaego keskel Riia ja Tartu, nendasammoti ka Riia ja Perno wahhel. Maante Riast Tartu ja Peterpurri, ka Riast Perno ja Tallinna lähhäb Wolmarist läbbi; kes seält läbbi käinud, teadwad sedda kül. Agga et Wolmari linna al jookseb kaunis suur jõggi, Kõrwa jõggi, sedda ei tea mitte keik, kes seält läbbi käinud, sest et maante kallab linna sees, kus jõgge ei nähta. Lin seisab jõe parremal kaldal; jõggi isse on kõrge ja järsko kalda al kaunis süggaw ja wolas. Sellepärrast ei olle joutud silda tehha, waid käiakse parwega üle jõe, kui jä on läinud ja surem wessi on allanend.

Wolmari linnas on meie usko kirrik, kus Saksa ja Lätti keele jutlust peta; ka aioti Ma keele, et mõnne aasta eest asunud sinna monningad Ma rahwas. Kirriko õppetaja on linna liggi ellamas, ja teine temma abimees, ellab linnas; agga kihhelkond on suur, et peäle linna rahwast on mitto walda mõllemil polet jõgge selle kirriko järrel.

Wolmari linnas on ka Wolmari maakonna politsei-kohhus ja wangi hone, kus petakse neid, kes kohto alla langenud, kunni nende asfi sanud selletud.

Mis müüd tulles luggeda, se on mõnne aasta eest Wolmaris sündinud, ja on Wolmari kihhelfonna õppetaja isse sedda teada ja Saksa keele trükki annud.

Sure neliapäwa õhtul mind kutsuti wangi honesse, kuhho mind pallusid kaks Lättimeest, kes kurjateggiad. Teine olle 19 ne aastane, teine 21 he aastane. Miehed

ollid, padiga wilja Perno liina wies,
tühürmanni ehk padi perremest amwatelle-
nud neile padi lastist suggu wilja anda,
et ostaksid wina. Olli wiin otsas, siis
püüdsid ueste temma käest, et jälle annaks
warrastada. Agga teistkorda mees ennam
ei annud neile melewalda, waid lubbas
isegi, kui jälle randa lähmaksid, omma
ennese süüd üllestunništada, et se temma
esimenne wargus ei jouaks kurratile käe-
piddemeks, tedda keige mu patto siise
weddada, otsekui nüüdgi jo temma nende
lääbi tedda kurjaste hakkand kiusama.
Noredmehhed ähwardasid se järrel temma
süüd iggaweste kinni sulguda, kui temma
sedda ei jättaks mahha. Et siiski wanna-
mees koggoni ei lubband sedda mahhajätta,
siis noredmehhed heitsid nousse tdeks tehha,
mis ollid ähwardanud. Ja kui se järrel
wannamees olli uinund maggama, siis
wötsid nemmad tedda ülle parda lükkada

wette. Kukkudes olli temma ühhe käega
joudnud padi ärest kinni hakkada, ja pallus
nüüd ärdaste, et jättaksid tedda ellusse.
Nüüd noudsid nemmad temma käest wan-
dega kinnitada, et ta ei tahtnud ennam
nende wargusse tööd üllestunništada; agga
wannamees ei taggarend ommefi mitte,
ehk ta küll ühhe ainsa käe warral olli merre
haua ülle rippumas. Wimakš taggusid
nemmad aroga temma käe peäle, kinni käsfi
lõi lahti, ja temma waius ja — uppus!

Sedda omma hirmsat patto ollid nem-
mad mulle tunništanud, kui nemmad essi-
mest korda seie wangi hone saiwad. Küll
nemmad käksid mind, et ma piddin nende
tunništust kohtusse dördama; agga minna
seisin selle wasto ja ei dördanud mitte,
waid sundisin neid, et isse piddid omma
süüd kohto ette üllestunništama, — ja
wimakš nemmad tunništasi ka isse. Ollid
nemmad omma süüd ja hirmsat patto tun-

nistunud, siis moisteteti kohto seadust mōda, mis õige olli, ja said nemmad seäl, kust nemmad pärrit ollid, ihho nuhtlust ja ka tullise rauaga Pea otsa tähhendud. Seält todi neid jälle seie wangi hōnessē, kuhho jāiwad, kunni neid tühja male, se on Sibbes riise, piddi sadetama; ja nüüd ollid nemmad pallunud mind enneste jure kutsuda.

Nemmad iggatsesid pühha õhtosōmaaiast ossa sada, ja et nemmad ei teadnud, kas ellades weel peaksid joudma omma usso firrikusse, siis pallusid, et Illestousmissee Pühha esimesesl pāwal Jummalā koias neid saaks lauale woetud. Kūl ma ütlesin neile, et se neile ennestele tahhab liig raskeks minna, raudas tulla altari ette, — kohhus ei tohtind ahhelaid lahti wōtta, — ja isseārranis sellepārrast raskeks, et sel pāwal ka, — suur wessi olli sedda enne keelatud, — noor rahwas Kristi usso seadust piddi uendama; agga nemmad pallusid ikka,

et ka nemmad saaksid sel pāwal wasto woetud.

Et nemmad kūl isse ollid omma kurja tōdd üllestunnistanud, ja tundsid sedda sureks patturs ollewad, siiski ei leidnud minna nende seest ei mingisuggust kahhetsemisē tunnistust. Kūl ma nomisin ja trōdētisin neid, — ei nende silma tulnud wet, waid allati wabbandasid nemmad omma patto sellega, et nemmad isse ja padi perremees olnud joobnud, ja se olnud wāgga kōwwa ja kangekaelne. Ei se moddunud ka suurt, et surel redel, ja kahhele korrale laupāwal, ka weel Illestousmissee Pühha hommikul nende jures kāisin wangi hōnes, ja keigipiddi pūūdsin parremat ja ellawamat patto tundmist nende seest ārratada. Sellepārrast ei leidnud minna issegi, mis ma pihti sannaks neile piddin rākima; et ma kūl paljo mōtlesin eddasi ja taggasi ja palwed teggin; ommeti tundsin: need

Kolm pihiti sanna, mis ma olin kofko pannud, ei aita seie middagi! — Selle hädada sees pallusin ma omma abimeest ja animetwenda, et temma wõttafs sedda koormat minno peält ärra, lotes, kas ehk temma leiaks, mis minna ei woinud leida; ja kui temma kelis, mis ma pallusin, ei woinud minna middagi wasto nimmetada, waid piddin temma sanna digeks kiitma. Läksin siis altari ette, isse ennam koormatud ja waewatud süddames, kui need kaks kurjateggiat.

Ukski koggoduses ei tunnud egga teadnudgi middagi neist kurjateggiatetest. Noor rahwas olli omma ristmisse seadust uendanud ja koggodusse liikmeks wastowoetud; laulo wiimne salm olli lauldud; keik olli wait, et odeti, mis kōnnet pihiti maenit-
suseks norile piddi rāgitama. Korraga kuuldi keiges kirrikus, — seal ei olnud paika, kus sedda polleks kuulnud, — kuuldi,

ja se tungis keikide süddamesse, ka keige kōnwema süddamesse: raudahhelatte hellin! Ja wata, kaks priike nāoga noortmeest likus altari pole. Kui ühe silmaga watis koggodus kurjateggiatte ja jälle minno peäle; agga koggoduses likus isse hinge dhhutamine, ja se panni süddamed wabbisema. Minna waatsin kurjateggiatte peäle, waatsin koggodusse peäle, ja seisin sanna lausumata. Süddame põhjani wārisedes ja wabbisedes ei leidnud ma ühtainustki sanna, mis piddin rākima; — mo dhh kippus suust ärraldoppema; — mis ma enne mõtlesin dōlda, sedda ma nüüd ei tohtind. Agga se wahhe aeg, et ei lauldud, et ei olnud sanna kuulda, aeg wennis ah-hastussega ikka pitkemaks ja kaswis hädada koormaks, et kirrikus keik ollid wait, otse-kui surmo hauas. Ueste watafin koggodusse ja jälle kurjateggiatte peäle, ja wimaks, — mis issegi keige hirmsam ja dālam, se peab

ommeti veel Jummalale au saatma! — willefsatte Pea otsa põlletud täht juhhatas wimaiks minno kätte sedda sanna, mis mul nüüd tarwis olli. Sest et kirjutud on (1 Mos. 4, 15.): Ja Jehowa panni Rai-nile tähte, et ükski ei piddand tedda mah-halõma, kes tedda piddi leidma; — ja et se mulle tulli mele, siis oskasin ma korraga dige sanna peäle. Wõtsin nüüd altari peält Piiblit ja luggesin Mosesse esimesse rama-to neljandamast peatükist, — ma wärrisefin ja wabbisefin, — wäggewaste litus koggodusse hinge õhhutamine — ma luggesin Jummalaneedmisse sannad Rai-nile rägitud Iomas ja Iimas salmis: „Mis sa olled teinud? Sinno wenna werre heäl küssendab minno pole Ma peält: Agga nüüd, ärranetud olled sinna siit Ma peält, mis omma suud lahti teinud so wenna werd sinno kääst wästo wõttes.“ — Ja wata, se olli se Jummalane sanna neile, kes omma

wenda ollid ärratapnud! Sedda sanna ei piddand ma enne kätte sama, et kõi paljo ollin otsinud ja pallunud, enne kui sedda mulle, ka mitme hinge õnnistusseks sai antud. Mõllemad kurjateggiad, kes siitsadik kirwi kõrwad olnud, langesid korraga põk-weli mahha, ja nendega ühtlase allandas end mittogi tuima pattuse kõrwad südda Jum-mala ette, kelle sanna on wäggew kui tulli, ja kui hamer, mis kaljud pihhuks katti pekseb!

Nüüd andis Jõsand mulle, mis ma piddin räkima kurjateggiatte suhho, ja koggodusse ette nende mõrtsukatõõst, nende däläst tuimussest selle waese wästo, kes neid pallunud tedda ellusse jätta. Ma räkisin ka Jummalane digest kohtomoistmisest, ja kuidas nemmadgi kord arwamata ahhas-tuskes peawad armo ja ello palluma selle-samma Jummalane kääst, kes kuulnud nende wenna hädda küssendamist ja näinud nende teotust. Agga Jõsand andis mulle ka räk-

12
fida wärrisejatte ja õhkajatte kurjateggi-
attele, ja süddamest ligutud koggodussele
ja nore rahwale, kes nutsid, otsekui olleksid
nemmad isse mõrtsukad, — kõnneleda sest
ristist, mis peäle praegogi paistab alles-
tousmisse päwa selguis, mis nüüd ka neile
paistab nende pimmeda süddamesse, et
neidki mõiks kassuks sada ja peasta se, kes
neidki armastanud surmani ja pealegi risti
surmani, kes neidki ei tahha ärraheita omma
palle eest, et küll keik maailm kohludes neist
hoiab kõrwale! Ja wata, Kileadi Ma kallis
waik jahhutas üllewägga need süddamed,
mis kaua olnud kõrwad, agga nüüd sanud
mahharõhhutud ja ärrarudjutud.

Ei ükski assti enam ei feelnud mind
neid pihstile kutsmast, ja nendega ühitas
essimesseks korraks õppiad; neile polnud
enam isse pihti sanna tarwis. Se juure,
mis Issand neile olli pakfunud mõllematte
mõrtsukatte läbbi, liisafin ma siis weel:

„Se on 21he aastane; se siin 19ne aast-
tate; wast hilja aega mõllemad tootanud
sediasamma tootust, mis teiegi praego
ollee tootanud; ja mis suggused on nem-
mad nüüd? Mis suggused sate teiegi olle-
ma aasta pärast ja — wiimisel otsal? Oh
tulg, tunnistage nende willetsattega patto
tunnistusse sanno, teiegi isse willetsad
ja wiesed ja allasti.“ Keik koggodus heitis
teistga Jummalale ette põlwele mahha, ja
mitti tunnistas patto tunnistust ellawa-
malt, kui ial enne, ja ei unnuстанud sedda
patti tunnistamist ellades.

Jään pärast Pühhade hakkasid kurja-
teggad tele Sibberi pole. Nüüd ollid nem-
mad julged Issandas ja tännasid mind
süddamest, et minna neid ollin aitnud nende
pattude pärast süddame põhjani jällistada,
pattud kahhetseda ja pärast wannamehhe
ärratapmist essimest korda nutta. Et nüüd
tuimusse kõrwale kätte olli nende peält är-

rawoetud, siis lootsid, ehk küll digust midagi
piddid ihho poolt fibbedat näggema, om-
meti hingele armo ja päästmist leida.

Nenda on Wolmari linna õpõtaja
teadust annud sest luggust, kuidas Jummal
omma kääso sannaga pehmeks teinud, mis
pat olli kõrwaks teinud. Muustagen ikka
Jummalat, ja andkem ommad südamed
allati Jssanda sanna läbbi ligutada, et
meie kõrwaks ei jä!

Seppiko Siim.

Sest on nüüd 80 aastat teed, et Saksa-
maal üks suur sõdda lõppes, mis Preissi
Ma kuningas Friedrich, selle nimmega
teine, seitse aastat piddand sõdima
Eesterrigi ja keige Saksa Ma, ka Prant-
susse, Rootsi ja Benne rigi wasto, temma
üksi omma weikesse wäega keige naabri-
wäggede wasto. Inglis Ma küll satis
temmale rahha, agga muud abbi temmal

Ma peäl ei olnud. Siiski aitas Jummal,
et ta pääsis wastomeeste peälekaimisest,
ja sai wimaks sure auuga rahho kätte.
Sedrasuggust wastopannemist, ja wasto-
seismist ja woitmist, mis Friedrich ja temma
sõdawägi tunnistas neis seitsemes aastas,
ei woialgi olla, kui polle wahwust rahwa
süddames. Agga wahwus on kahhesuggune,
teine ihho waenlase, teine hinge waenlase
wasto, ja kelle sees on wahwust, ni hästi
ihho, kui ka hinge waenlase wasto, waat
se on täieste wahwa.

Seisuggune wahwa mees olli ka Seppiko
Siim, kes auuga olnud ses seitsemes aastas
ses sõas soldatiks, kurni temma jalga wig-
gaseks lasti ja temma piddi pujallaga omma
koio lonkama. Ommas küllas ellas temma
sauest tehtud saunaurtsikus ja toitis wae-
walt omma Pead kingseppist tehhes. Tallo-
rahwas andis temmale wanno kingi par-
randada, ja nenda siis wiisises, jo warra

hommikust hakkades, temma piggitud triat,
agga temma su laulis ühtlase: „Mo südda
ärka üles, Ning kida Loja lauldes!“ —
nenda, et iggamehhele, kes seält mödalaks,
ka piddi südda ülesärkama ja Jummal
pole pöörma. Et ta küle keige päwa tõga
ennesele ei saatnud suremat, kui 10 kop-
pikat, ehk kui olli paljo, 20 koppikat päwa
peäle, ommeti laulis temma rõõmsa a tã-
nolikko süddamega: „Nüüd kitus olgo
sulle, Mo Jummal järgeste, Et olledannud
mulle, Peatoidust rohkeste“ — otsekui
olleks temma rubla teeninud ehk faks.

Nigi wallitsusse poolt makseti temmale
suggu igga aasta, et olli wiggaseks lastud;
agga sellega sai ta waewalt ommaad rided
lappitud ja saunaurtsiko koshhendud; ommeti
ei kaetsenud temma kedagi. Agga omma
wanna soldatikube, misga ta igga pühha-
pääw kirriko läks, misga ta kais rahwast
watamas, omma au-kube ta piddas sureks

ja hoidis sedda wägga. Ja olli temmal
kül allati kitsus käes, siiski ei olleks temma
joukama egga rikkaga wahhetanud ja ei
iggatsenudgi sedda, sest et ta Jummalaga
olli isse kaupa teinud, sedda: „et temma
murretšes tannase, agga Jummal homse
päwa ette;“ ja et mõllemist sai tehtud,
mis tarwis olli, ei siis olnud päwa, mil
Siim ei olleks, wet leiba ja pühhapäwal
ka suggu lihha sües, Jummalat süddamest
tannanud ja kiitnud. Sellepärast ei leid-
nud ei nalg egga kurwastus asset Simo
saunaurtsikust, sest ta olli allati rahhul ja
rõmus. Olli murre kellelgi kiskund Pead
allapiddi, ehk suud wennitanud pitkemaks,
siis rakis ta: kui teie kingad waewawad
teie jallad, minna koshendan sedda; agga
siino hädä ei woi ükski mu parrandada,
kui Jummal taewas; sepärast: „Mis wae-
wab sinno süddant, Mis ial nouad ka, Sell,
kes on keige Jssand, Keik holeks anna sa.“

Meie teame, kellele Jummal sõbraks on,
selle wasto tõtwad keik lomad rõmoga;
sepärrast polnud kedagi küllas, ei wanna
egga noort, kes polleks Simut armasta-
nud; koeradgi haukusid lahkestest ja wehtlesid
sabbaga, kui temma lonkades möda läks.
Kuhho ta ial tulli, seäl ikka nähti rõmo
temma silmist ja kuuldi hea sanna temma
suust, et wannad ja nored õppisid temmast
peaalego nendasammoti kui õppetaja ja
koolmeisteri õppetuse al, sest et temma
õnned ollid wägga mõnnusad. Saggedaste
juhtus nenda ühe jonega, et pea rakis
mõnne sanna naabri perrenaele Elisule, siis
Jagule, seäl Hansule ja seäl weel Krõtale.
Liso mees olli äkkilinn, sepärrast ütles ta:
„Waat se on hästi, Elisole! perrenaele läbbi
tulleb rahho maiasse, ja sanna lausumata
seista, on keigeparrem wastus!“ — Jago
niksest sisse astudes: „Terre Jummal appil!
Jummalast toon teile õnnistust maiasse, ja

se on neljasuggune: Et Jummal olleks meie
armolinne; et ihho terwe; et abbikasa
wagga; et surm meie õnaks otsaks!“ —
Kui juhtus koli laste wasto: „Olge ussi-
nad, poisid ja plikkad! Kuulge hästi wanne-
matte sanna, siis teie pu kannab head wilja!“
— Ja sullasele, kes kündis wäljal: „Waat
nenda, Hans! Kes omma perremehhe
põldo hästi harrib, se saab pea ommagi põllo
peält wilja leikada!“ — Ja tüdrukko wasto,
kes oue pühkis: „Olle wirk, olle wälle,
Krõtale! Siis saad sinnagi pea perrenae-
seks!“ — Ja koerale Kongi perre warra-
was: „Soldan sa, wanna Krants! Sa
olled aus mees! Tõeste, kui koerad wal-
wawad, et wargad ei sa perremehhe warra-
kistud, siis tulleb neid sureks piddada!“ —
Disuggusist sannust sai rahwas pea arro, ja
arwan ka, et koergi sai sest arro; sest Liso,
Jaak, Hans ja Krõdt wastasid lahkestest:
„Olle terwe!“ „Mitumma!“ — ja Soldan

Kargas ikka kappadega temma wasto külge. Siis lonkas Siim jälle koio pole ja istus järriile kingseppist teggema, ja ennego kâega woisid lûa, kuuldi jo temma laulo: „Keik teeb hâsti Jummal, Ommaks annan temmal' Ennast iggawest.“ — Siis jälle sda laulo, kuida kunningas neid winud lahhi-
ngise, ja woitmisese, et waenlasele tulnud ahhastust ja wallo. Disuggusi laulusi kuuldi umberringi keigest temma sauna aukudest lâbbi. Olleks temma kunningas sedda teadnud, misuggune wahwa süddamega mees Siim olli, kül ta olleks tulnud tedda watama temma sauest saunaurtsikuuse, ni kui wannal aial üks kunningas Simo saarnatsese teinud. —

Ei Seppiko Simule tulnud kunningast wobraks. Agga, kui wanna õppetaja, kes wannusse ja pöddemisse pärrast arwaste sai toast wälja minna, siit ilmast olli ärra-
forjatud, siis tehti kord Simo sauna ust

lahti, ja lahkeste terretades astus uus õp-
petaja Simo kattukse alla: „Wotta Jum-
mal appi, armas Simoke! Piddin ommeft
tullemä ka sind watama. Kuidas so kâssi
kâib?“

„Tânnan wägga, aus õppetaja! Se jo
tahhab liig olla minnosugguse halwale, et
teie tullete mind watama!“

„Mîs kennad laulud sa laulad! Kül sa
siis ussud ka, mîs sa laulad?“

„Mîks ma ei ussu, armas õppetaja! Se
ust on mo ainus warra, ja sellega ollen
ma siitsadih hâsti maia piddanud!“

„Sedda tunnen kül so silmist ja sanrust;
agga so toast —“

„Ei tunta mitte — mõtlete! Jah, kül on
tubba tühhi, tühiad mo taškud, agga sellegi
pärrast on mo südda iggapääw rõmus ja mo
pajas on tannini ka ikka suggu sees olnud;
ja ma ei tahhaks mitte wahhetada keigerik-
kama põllomehhega.“

„Se on kúl wägga hea, armas sôbber;
agga ommeti on paljo murret ja waewa, kui
innimenne iggapääw hädä kúne otsas!“

„Miks peaksin allati hädä kúne otsas
ollema? Kúl ollen sant, et mul agga üks
terwe jalg: siiski asfi peaks hulluks min-
nema, kui hädä ei pöggeneks minno eest
ära. Kúl se kardab minno naasklit! Peäle
sedda woiksin weel head naabrid appi pal-
luda, kui tahhaksin.“

„Baat se on õige! Sest on tunda, sa
olled sõas olnud ja ei karda keddagi waen-
last, kui sa wahhest ei karda seddasuggust,
kes, kui tedda sanud wäljaetud, sagedaste
tulles taggasi ja wõttab ennesega seitse teist,
kes on kurjemad tedda ennast?“

„Kúl mõistan, kedda teie tähhendate,
aus õppetaja! Mo norel eal se kúl kiusas
mind paljo; agga wimaiks ollen ma tem-
male solast saatnud, et ta eunam ei julge-
haggi anda! Ei ta salli egga suda kannatada

neid laulusi, mis minna laulan. Kui siis
ka wahhest emalt kippub kallale, ikka tedda
tõrkub jälle ja aiab ärra sesuggune sanna:

„Jesús, oh aita, et woimust woin sada“
— ja muud seddasuggust.“

„Ja wist, armas Siim, sa tead ikka
head nou. Keik on sinnul selge! Mitto
mõtleb, et ta jo on täieste pühaks sanud;
siiski olleks nisuggusele kassuks, kui ta peaks
weel kord Kristi usso õppetust sinno juh-
hatamist mõda läbbi katsuma. Kúl se woib
keikipiddi rahhul olla, kellele Jummal on
sõbraks ja Jesús Kristus abbimehheks.
Siis ta woib ka rahhul olla kui rõmo pä-
wad on otse lõppenud!“

„Egga minnugi neist nüüd posse pudo.
Peäle sedda, et ollen rahhul, on mul ka
iggapääw rõmo küllalt. Olgo kúl, et posse
rikka mehhe himmo järrel, egga mailma
rahwa wiisil, — ommeti mul rõmo küllalt,
kui ma juttustan naabrittele meie wannast

Funningast ja meie sõateggudest; ehk kui
ma õppetant nende lapsed laulma, kas wai-
molikko, kas ilmalikko laulo, ja nemmad
siis ka laulwad minnoga; ehk kui linnud
mulle laulo aiawad, kellele ma leiwa raso-
kessi puistan afna alla. Nenda ollen ma
allati rõmus. Pärast mo isä ja emma
surma, — ja sest on kaua aega, — polle
mul ennam kui kaks kurwa päwa olnud;
eessite kui lahkingis waenlase kuul tappis
minno kõrwas mo keigearmsama seltsi-
mehhe, ja teisel korral, kui tohter katsus
hospitalis mo purruks lastud jalga, ja üt-
les, et pean sandi kirja sama!

Õppetaja filmi hakkas wet korjama, ja
ta ütles: „Oh sa wagga wannamees, kü-
sa olled wagga õnnis! Tahhaksin minnagi
sinnust sedda õppida, et sest õnnest oõsa
saaksin! Tulle siis pühhapääw minno
jure louneks, et weel woiksin sinnoga
õõnneleda.“

„Tannan wagga, armas õppetaja! On
se teie hea tahtminne, eks ma siis ka woi
hea melega tulla!“

Agga pühhapääw pididi nüüd Seppiko
Siim louneks minnema õppetaja jure.
Õppetaja issegi kais saggedaste seält möda-
minnes Siimut watamas. Agga kes sest-
sammast wastastikko katsmisest keigesure-
mat kasso sai, sedda woib pea ärraawada.
Nissut hawal tunti, et õppetaja jutlusse
teggeminne läks tagga süggawamaks ja
wäggewamaks, ja rahwas armastas kirriko
kaimist weel ennam kui enne. Agga tulli
õppetajale wahhest tuskä kätte, kas maias
kas ammetis, tahtis rõõm ja julgus süd-
damest ärralõppeda, siis wõttis warsti
kubbara pähhä ja keppe kätte Seppiko
sauna pole minnema. Emalt jo kulis ta:

Kes Jummalat ni lasseb tehha,
Kui temma tunneb üllewelt,
Ei Jummal temmast ärralähhä,

Et temmal kül on hädä teäl;
Siis sinna usko tunnistad,
Kui hädädas ussüd Jummalat.

Mis mul sest surest murrest abbi?
Mis kasso annab kurvastus?
Sa laad kül wannaks murre läbbi,
Ei löppe sinno willetsus;
Kui sinna liast murretsed,
Siis ennam waewa kaswatad.

ja wata, forraga olli ta jälle wahwastud, ja
wöttis keik Jummalä holeks jättes, alland,
likko melega odata, mis pididi tulles.

Nenda sündis mitto aastat. Jälle sul-
las lummi Ma peält ärra; agga lummi
Simo Pea peält ei sullanud mitte. Kül
tulli armada, kui tahhaks temma Pea
walgendada pude öiedega töttö, ja temma
südda, mis alles terwe olli kui noril päiwil,
halsjendada noorte lehtega töttö; agga temma
silma näust ja ihhust tunti talwe jälgil ja
hambaid selgeste. Ühhel öhtul laulis ta
ommas saunas;

Kustub silma kummo mul,
Kambib jo mo mele rammo,
Selgeks lähhäb ärra mul:
Et ma astun wiimse sammö.
Surmani mind äita Sa,
Helde Jummal! armoga.

Mind oh kaitse heldeste,
Kui mul löppeb joud siin otse.
Tulles wiimne tunnise,
Anna armust ärrawoita!
Surmani mind äita Sa,
Helde Jummal! armoga.

Öppetaja olli sauna ees sedda laulo
kuulnud ja hüdä siis läbbi äina: „Kül se
on kenna laul, armas Siim! Toeta end
weel kaua sesamma toe naale, ei siis
wannus pea ammogi sinnerst lasst sama!”

„Mi kui Jummal tahhab, armas öppe-
taja! — Agga ma tunnen jo, öhto ärg on
läes, ja ö fippub peäle!”

„Ja kui ö saab möda läinud, armas
Siim, siis tulles kait jälle wälja! Sedda

tead sa nisamma hästi kui minna, ja meie
keif otame sedda pitki silmi. Tame nüüd
Jummalaga tännaseks. Homme hommik-
ko, kui wälja peält tullen, aiame luggu
eddasi." —

Zoudis hommiko aeg päte, ja õppetaja
tulli ka; agga saunas oli wäike asst.
Linnud nokkisid wasto akna ruto et saak-
sid omma toito; õppetaja kopputas, et
kuleks hommiko terretamist; — agga sau-
nast ei kuuldud kedagi. Õppetaja teggi
ust lahti, ja wata — jubba Simul päed
rinde peäl! Jo oli walmis! — Linnud
lõiwad tibadega wasto ruto, ja õppetaja
silmad jooksid wet. Wimaiks lehhitlesid
linnud taewa pole ja laulsid „Halleluja!“
ja õppetaja heitis põlwele ja lugges õnnis-
tamisse ja kitusse sanno, et se wagga hing
sel õsel oli tõtnud iggawesse koido otsa!
